

۳۰ روز ۳۰ پیام

با الهام از دعاهای هر روز ماه مبارک رمضان

فهرست

دیبای سخن ۷	غفلت کاری شقی ۲۴
۱. روزه داری ۸	۷. یاد خدا ۲۶
روزه داری راستین ۸	یاد خدا در همه حال ۲۶
پیشوای ساجدان ۹	در شب معراج ۲۶
۲. رضای الهی ۱۱	داستان آن آهنگر ۲۷
اهمیت رضا به قضای الهی ۱۱	۸. یتیم نوازی و دستگیری از نیازمندان
مرگ کودک ۱۲	جامعه ۲۹
دوست بهشتی ۱۲	نیکی یتیم نوازی و دستگیری از
۳. خردورزی و دوری از نادانی ۱۴	نیازمندان ۲۹
حال نیک خردورزان ۱۴	مسافر ۲۹
ارزش انسان ها ۱۵	پدر یتیمان ۳۰
نابخردان ۱۵	۹. عاقبت به خیری ۳۲
۴. شکرگزاری ۱۷	بصیرت و عاقبت به خیری ۳۲
اهمیت شکر ۱۷	تازه مسلمان ۳۲
بنده ای شکرگزار ۱۸	پیر مراد یافته ۳۳
۵. توبه ۱۹	۱۰. توکل ۳۶
اهمیت توبه ۱۹	خدامحوری ۳۶
شرایط توبه ۱۹	اعتماد به خدا ۳۷
توبه مقبول ۲۰	۱۱. نیکوکاری ۳۹
توبه پذیری خداوند ۲۲	نیک سیرتان ۳۹
۶. غفلت ۲۳	یک شاخه گل ۴۰
غفلت در دنیا ۲۳	امام نیکان ۴۰

پرهیز از تجمل گرایی ۵۹	۱۲. عفت و پاکدامنی ۴۲
۱۸. شب زنده داری و نماز شب ۶۰	پاکی و پاکدامنی ۴۲
ارزش شب زنده داری و نماز شب ۶۰	حقیقت پاکدامنی ۴۲
نشانه شیعه ۶۱	رعایت عفت عمومی ۴۳
شب‌ی با علی (علیه السلام) ۶۲	۱۳. صبر ۴۵
۱۹. انجام امور خیریه ۶۳	اهمیت صبر ۴۵
انجام خیرات ۶۳	پاداش صبر ۴۶
شتاب در امر خیر ۶۴	۱۴. رحمت و مهربانی پروردگار ۴۷
عاقبت تأخیر در کار خیر ۶۴	رحمت و بنده نوازی خدا ۴۷
۲۰. تلاوت قرآن ۶۶	خدای مهربان ۴۸
همنشینی با قرآن ۶۶	خدای بنده نواز ۴۹
قرآن به جای شعر ۶۷	۱۵. فروتنی ۵۰
عاقبت یک قاری ۶۷	خاکساری و فروتنی ۵۰
۲۱. شیطان ۶۹	حج امام سجاد (علیه السلام) ۵۱
ایستادگی در مقابل شیطان ۶۹	تندیس فروتنی ۵۱
شکر شیطان ۷۰	۱۶. همنشینی با خوبان ۵۳
یاد خدا ۷۱	دوست خوب کیست؟ ۵۳
۲۲. فضل پروردگار ۷۲	دوری از دوست بد ۵۳
حقیقت فضل خدا ۷۲	دل مؤمنان ۵۴
شرط امیدواری ۷۳	۱۷. دنیا پرستی ۵۶
بخشش الهی ۷۳	حقیقت دنیا ۵۶
۲۳. گناه ۷۵	ساده زیستی فاطمه (علیه السلام) ۵۷
حقیقت گناه ۷۵	توصیه به ساده زیستی ۵۸

اعضای بدن و گناه ۷۶	آفتاب بی شعاع ۸۸
دوری از گناه ۷۷	گرمی یک آه ۸۹
۲۴. تقوی و پارسایی ۷۸	۲۸. نماز ۹۰
پاداش تقوی ۷۸	اهمیت نماز ۹۰
پاداش پارسایان ۷۹	ارکان نماز ۹۱
۲۵. محبت خاندان وحی (علیه السلام) ۸۲	دندان بی نماز ۹۱
پاداش دوستی اهل بیت (علیهم السلام) ۸۲	۲۹. تهمت ۹۳
ادعای دوستی اهل بیت (علیهم السلام) ۸۲	زشتی تهمت ۹۳
شیعه راستین ۸۳	تهمت زشت ۹۴
۲۶. عیب پوشی از دیگران ۸۵	دیگر گناهان زیان ۹۴
زیبایی عیب پوشی ۸۵	گناهی بزرگ ۹۵
نکوهش عیب جوئی ۸۶	۳۰. ولایت ۹۶
عیب جویان در قیامت ۸۶	ولایت پذیری ۹۶
۲۷. فضیلت شب قدر ۸۷	دو یادگار ۹۷
عظمت شب قدر ۸۷	منبرهایی از نور ۹۸
درخواست شب قدر ۸۸	فهرست منابع ۱۰۰

دیبای سخن

رمضان از راه می‌رسد: همان بهار بندگی و طاعت؛ همان بهار تازگی و طراوت که دل را در چشمه‌سار خود می‌شوید و جان را در نسیم خود تازه‌تر می‌سازد. و زمان، فرصت بیداری و زنده‌دلی است تا در سایه‌سار شاخ و برگ سبز آن، به آگاهی برسیم: آگاهی از خود، آگاهی از خدا، آگاهی از هستی. باید قدر این فرصت ناب را دانست و در این درنگ تأمل برانگیز، خویشتن را یافت و از لحظه‌ها و ثانیه‌های ناب آن و رخصتی که خدا به بندگانش داده، بیش‌تر بهره برد.

یکی از بهترین قدردانی‌ها در این ماه، خواندن قرآن و دعا‌های این ماه است. دعا‌های هر روز ماه رمضان، ادعیه‌ای پر مغز و ژرف است که تأمل در معانی آن فرصت زنده شدن دوباره را به روح و دل خسته روزه‌داران ماه ضیافت الهی می‌دهد. بر این روی، در کتابی که اکنون در دست شماست، بر آن شدیم تا با شرح و توضیحی هرچند اندک، به رمزگشایی پیام‌های ارزشمند هر روز ماه مبارک رمضان پردازیم. تا بهانه‌ای برای درنگی بیش‌تر باشد. امید آن‌که، در این ضیافت بزرگ سهمی در خدمت به میهمانان ماه خدا داشته باشیم.

بمنه و کرمه

ابوالفضل هادی منش - رجب ۱۴۳۴

hadimanesh1@gmail.com

مَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي

روزه داری

دعای روز اول:

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ صِيَامِيْ فِيْهِ صِيَامَ الصّٰئِمِيْنَ، وَ قِيَامِيْ فِيْهِ قِيَامَ الْقَائِمِيْنَ، وَ نَبِّهْنِيْ فِيْهِ عَنْ نَوْمَةِ الْغَافِلِيْنَ، وَ هَبْ لِيْ جُرْمِيْ فِيْهِ يَا اِلَهَ الْعَالَمِيْنَ، وَ اعْفُ عَنِّيْ يَا غَافِيًّا عَنِ الْمُجْرِمِيْنَ.

خدایا در این روز روزهام را روزه روزهداران و شبزندهداریم را شب زندهداری شب زندهداران قرار ده و در آن از خواب بی خبران آگاهم کن و گناههم را ببخشا و در گذر از من ای بخشاینده گناهکاران.

روزه داری راستین

امام صادق علیه السلام فرمود: «هرگاه روزه گرفتی پس باید گوش و چشم و موی تو نیز روزه باشد. امام چیزهای دیگری نیز غیر از اینها را بر شمرد و فرمود: نباید روزی که روزه هستی با روزی که روزه نیستی یکسان باشد»^۱.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «چه بسا شب زندهداری که بهره اش از شب زندهداری اش فقط ایستادن [و شب بیداری] است و چه بسا روزه داری که بهره اش از روزه داری، فقط عطش و تشنگی است»^۲.

اندرون از طعام خالی دار تا در او نور معرفت بینی
تهی از حکمتی به علت آن که پُری از طعام تا بینی

۱. اصول کافی، ج ۴، ص ۸۷

۲. بحار الانور، ج ۹۶، ص ۳۷۴

حضرت سجاد علیه السلام اشتباهات غلامان خود را در طول ماه رمضان با ذکر تاریخ و مورد آن یادداشت می فرمود سپس آخر ماه رمضان، غلامان خویش را جمع کرده و از آنها اقرار می گرفتند که چنین اشتباهی از آنان سر زده است. سپس در میان حلقه آنها می ایستادند و می فرمودند که آنچه را من می گویم تکرار کنید؛ «ای علی بن حسین! همان طوری که ما غلام و بنده تو هستیم و تو اشتباهات ما را ثبت کرده ای، خدا هم کارهای تو را ثبت کرده است. اینک ما را عفو کن و ببخش چنانچه تو امیدواری خدا از گناهان تو بگذرد. بیاد آر آن روزی که با خفت و خواری در پیشگاه عدل الهی می ایستی، آن خدائی که به اندازه خردلی ستم روا نمی دارد، همان مقدار کم را هم در قیامت به حساب می آورد، از ما در گذر که خدا از تو در گذرد که در قرآن آمده:

﴿وَلْيَغْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ﴾^۱

پس عفو کنید و چشم پوشی کنید آیا نمی خواهید خدا شما را ببخشد». حضرت سخنان خود را به غلامان خود تلقین می کرد و آنان تکرار می کردند و با نوای جانسوز اشک می ریخت و می گفت: «پروردگارا! تو دستور گذشت به ما داده ای از ما نیز در گذر! خدایا! تو به عفو و گذشت از ما شایسته تری! به ما گفته ای که سائل را از در خانه خود محروم و ناامید بر مگردانید. اینک به امید بخشایش، در خانه ات آمده ایم. از تو می خواهیم بر ما کرم فرمایی. پروردگارا! بر بنده خود منت گذار و ناامیدم مکن و مرا جزو کسانی قرار ده که از عطایای تو بهره مند گشته اند». آن گاه به غلامان خود رو کرده و می فرمودند: «من از شما گذشتم آیا شما هم مرا بخشیدید و از کوتاهی

و قصوری که نسبت به شما کرده‌ام گذشتید؟ اگر من مالک ستمگر شما بوده‌ام، خود هم تحت قدرت مالکی دادگر هستم». غلامان عرض می‌کردند: «ای مولای ما! با اینکه هرگز به ما بدی نکرده‌اید شما را بخشیدیم». سپس حضرت می‌فرمود:

«پس بگوید اللهم عفا عن علی بن الحسین کما عفا فاعتقه من النار کما اعتق رقابنا من الرق؛ بار خدایا! از علی بن الحسین بگذر، چنانچه او از ما گذشت و او را از آتش جهنم آزاد کن همان طوری که ما را از بندگی خود آزاد کرد». سپس حضرت، خود می‌گریست و در آخر گفتار آنها آمین می‌گفت و می‌فرمود: «شما را آزاد کردم به امید اینکه خداوند هم مرا ببخشد» و آنها را آزاد می‌ساخت و هر ساله حدود بیست نفر از آنان را در عید فطر آزاد می‌فرمودند!

گوش تواند که همه عمر وی	نشنود آواز دف و چنگ و نی
دیده شکید ز تماشای باغ	بی گل و نسرین به سر آرد دماغ
گر نبود بالش آکنده پَر	خواب توان کرد حجر زیر سر
این شکم خیره سر پیچ پیچ	صبر ندارد که بسازد به هیچ

(۲)

رضای الهی

دعای روز دوم:

اَللّٰهُمَّ قَرِّبْنِيْ فِيْهِ اِلَى مَرْضَاتِكَ، وَ جَنِّبْنِيْ فِيْهِ مِنْ سَخَطِكَ
وَ نَقِمَاتِكَ، وَ وَفِّقْنِيْ فِيْهِ لِقِرَاءَةِ اَيَاتِكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ
الرَّاحِمِيْنَ.

بار خدایا در این روز مرا به خشنودی‌هایت نزدیک گردان
و از خشم و انتقامت دور کن و بر خواندن آیات موفق
گردان، به مهربانیت ای دلسوزترین مهربانان.

اهمیت رضا به قضای الهی

امام صادق علیه السلام فرمود: «به راستی داناترین مردم نسبت به خدا، راضی‌ترین
آنهاست به قضای خدا».^۱

ابن سنان می‌گوید: «به امام صادق علیه السلام عرض کردم: مؤمن چگونه بداند که
مؤمن است؟ امام فرمود: «بِالتَّسْلِيْمِ لِلّٰهِ وَ الرِّضَا فِيْهَا وَ رَدَّ عَلَيْهِ مِنْ سُرُوْرٍ اَوْ سَخَطٍ^۲؛
به واسطه تسلیم به امر خدا و راضی بودن بر آنچه که بر او از شادی و غم وارد
می‌شود.»

ما را خواهی ز خویشتن دست بشوی

خود را یله کن پس آنکهی ما را جوی

۱. اصول کافی، ج ۴، ص ۱۹۰ (شش جلدی).

۲. همان، ص ۱۹۶.

مرگ کودک

روزی جمعی از شیعیان به خانه امام باقر علیه السلام آمدند. آن روز، یکی از فرزندان امام به شدت بیمار و بستری بود و این مسئله سبب ناراحتی امام شده بود؛ به گونه‌ای که مهمانان امام، نگران حال امام شدند و با خود گفتند: اگر حادثه‌ای برای فرزند امام رخ دهد حتماً از شدت ناراحتی برای امام اتفاقی می‌افتد. چندی نگذشت که صدای شیون زنان از اتاق مجاور بلند شد و امام سراسیمه داخل اتاق رفت. همگی دانستند که فرزند امام از دنیا رفته است. آنها بیشتر نگران حال امام شدند، اما وقتی امام از اتاق بیرون آمد، برخلاف انتظار، او را نگران نیافتند. علت را از او پرسیدند. وی در پاسخ فرمود: «ما نیز دوست داریم که عزیزانمان در سلامتی به سر برند، اما وقتی که امر خداوند نازل شد، رضای او را بیشتر دوست می‌داریم و تسلیم امر او می‌شویم».^۱

تا شعله عشق تو بر افروخته شد جان و دل عشاق همه سوخته شد
آن را که دلش به وصلت افروخته شد از هر دو سرای چشم او دوخته شد

دوست بهشتی

امام صادق علیه السلام فرمودند: خداوند به حضرت داوود علیه السلام وحی کرد که نزد شخصی برود و به او مژده دهد که هم‌نشین او در بهشت خواهد بود. داوود علیه السلام به خانه آن مرد رفت و او را از فرمان و مژده خداوند آگاه ساخت، ولی وی بسیار شگفت زده شد که چگونه ممکن است او به پاداشی چنین دست یافته باشد. از این رو، از راز این مژده بزرگ پرسید، وی پاسخ داد: «من فردی هستم

۱. بحار الانوار، ج ۴۶، ص ۳۰۱؛ اصول کافی، ج ۳، ص ۱۴.

که هرگاه ناگواری و رنجی برایم پیش آید، هر قدر سخت و طاقت فرسا باشد،
هرگز از خدا نمی‌خواهم که آن را برطرف سازد و فقط شکر آن را به جا
می‌آورم». امام در پایان افزود: این همانا شیوه پروردگار است که چنین بر
بندگان خود برگزیده است^۱.

رسول خدا ﷺ

فِكْرَةُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ.

ساعتی اندیشه کردن بهتر از یک سال عبادت است.

«بخارالانوار، ج ۷۱، ص ۳۲۴»

دعاهای هر روز ماه رمضان، ادعیه‌ای پر مغز و ژرف است که تامل در معانی آن فرصت زنده شدن دوباره را به روح و دل خسته روزه داران ماه ضیافت الهی می دهد. بر این روی، در کتابی که اکنون در دست شماست بر آن شدیم تا با شرح و توضیحی هرچند اندک، به رمزگشایی پیام‌های ارزشمند هرروز از ماه مبارک رمضان بپردازیم تا بهانه‌ای برای درنگی بیشتر باشد.